

30 05 ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	186 Видавництво та поліграфія
Освітня програма	Технології друкованих і електронних видань
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	очна (денна) очна (денна за інтегрованим НП)
Рік підготовки, семестр	IV курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS /120 годин (лекції – 40 год., практи. – 40 год., СРС – 40 год.)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік / МКР/ РР
Розклад занять	Згідно розкладу http://roz.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к.е.н., доцент, Григорова Зоя Валентинівна, тел.067-192-43-84, tserush@ukr.net Практичні / Семінарські: к.е.н., доцент, Голюк Вікторія Ярославівна, goliuk_v@ukr.net
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NzQ5NDg5MDIwMzU3?cjc=q7ey42e

2. Програма навчальної дисципліни

3. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо розв'язання спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері економіки і організації виробництва, що забезпечує зміст економічної складової професійної підготовки майбутніх фахівців, а саме:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності видавництва та поліграфії або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів технічних, природничих, гуманітарних, соціальних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК –2 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК – 4 - Здатність приймати обґрунтовані рішення;

Фахові компетентності (ФК)

ФК - 6 - Здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні, правові та комерційні чинники, що впливають на реалізацію технічних рішень у видавництві та поліграфії;

ФК - 7 - Здатність ухвалювати ефективні техніко-економічні рішення стосовно реалізації конкретного проекту видавничо-поліграфічної діяльності в рамках видавничих, виробничих планів підприємства; розроблення нормативної та технічної документації виробничого процесу виготовлення продукції;

ФК –8 - Здатність планувати й організовувати виробництво, експлуатацію, технічне обслуговування, розповсюдження продукції у видавництві та поліграфії з урахуванням особливостей вирішуваної проблеми;

ФК – 13 - Здатність аналізувати витрати часу та їх нормування для забезпечення раціонального виробничого процесу виготовлення видань.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1 – Застосовувати теорії та методи математики, фізики, хімії, інженерних наук, економіки для розв’язання складних задач і практичних проблем видавництва і поліграфії;

ПРН 2 – Знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв’язання теоретичних і практичних задач видавництва і поліграфії;

ПРН 3 – Раціонально використовувати сировинні, енергетичні та інші види ресурсів;

ПРН 15 - Оцінювати виробничі і невиробничі витрати на забезпечення виробництва продукції видавництва і поліграфії.

4. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна належить до циклу загальної підготовки. Дисципліна «Економіка і організація виробництва» забезпечує подальше вивчення дисципліни ПО 19 «Переддипломна практика».

5. Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем навчальної дисципліни:

Розділ 1. Економіка підприємства.

Тема 1.1. Підприємство як суб’єкт господарювання.

Тема 1.2. Ринкове середовище функціонування підприємств

Тема 1.3. Капітал підприємства.

Тема 1.4. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства.

Тема 1.5. Оборотні засоби підприємства.

Тема 1.6. Персонал підприємства та продуктивність праці.

Тема 1.7. Організація оплати праці.

Тема 1.8. Витрати виробництва та собівартість продукції. Ціноутворення підприємства.

Тема 1.9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Тема 1.10. Якість та конкурентоспроможність продукції.

Розділ 2. Організація та планування виробництва.

Тема 2.1. Виробничий процес та організаційні типи виробництва

Тема 2.2. Організація виробничого процесу у часі. Виробничий цикл.

Тема 2.3. Організація допоміжного виробництва.

Тема 2.4. Організація і нормування праці.

Тема 2.5. Планування діяльності підприємства. Бізнес-план.

Тема 2.6. Організація інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств

6. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями / Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. - К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 177 с.

2. Економіка та організація виробництва : навч. посіб. / Н. А. Караван, І. М. Чернявська ; М-во освіти і науки України, Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). — Кам’янське : ДДТУ, 2022. — 396 с.

3. Економіка підприємства. Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: О. В. Гук. – Електронні текстові дані (1 файл: 883,51 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 93 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/ffad61ed-12c2-43c2-ae15-ed9d9e273973>

4. Козик В.В. Організація виробництва : підруч. [для студентів спец. 051 "Економіка"] / В. В. Козик, А. С. Гавриляк, Т. О. Петрушка ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. — 254 с.

5. Швайка Л.А. Економіка видавничо-поліграфічної галузі: підручник /Л.А. Швайка, А.М. Штангрет. –Л.: УАД, 2008. – 480 с.

Допоміжна література

1. Галузеві норми часу і виробітку на процеси брошурувально-палітурного виробництва. – Львів : УАД, 2010.
2. Економіка підприємства : підручник / [Лазебник Л. Л. та ін. ; за ред. Л. Л. Лазебник] ; Ун-т держ. фіс. служба України. — Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. — 425 с.
3. Кваско А.В. Аналіз фінансово-економічної діяльності поліграфічних підприємств [Електронний ресурс]: підручник / А.В. Кваско, Н.І. Передерієнко. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,03 Мбайт). – Київ : КПІ ім. І. Сікорського, 2017. – 381 с. Назва з екрана <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/19559>
4. Кваско А. В. Нормування, організація та оплата праці в поліграфії / А. В. Кваско, Я. В. Котляревський, О. В. Мельников, М. В. Сірик.— К.: НТУУ «КПІ», 2010.— 248 с.
5. Норми часу і виробітку на друкарські процеси та підготовчо-заклучні роботи на офсетних машинах. – Львів. : УАД, 2004.
6. Норми часу і виробітку на друкування продукції на аркушних офсетних машинах та різнографах. – Львів : УНДПП, 2008.
7. Норми часу й виробітку на друкування продукції на офсетних рулонних машинах. – Львів. : УНДПП, 2010.
8. Операційний менеджмент : навч. посіб. : [для студентів закл. вищої освіти, керівників і фахівців підприємств / І. А. Маркіна, О. М. Помаз, Ю. В. Помаз ; за ред. І. А. Маркіної] ; Полт. держ. аграр. акад. — Полтава : ПДАА, 2019. — 229 с.
9. Шандова Н.В. Економіка підприємства : навч. посіб. для студентів закл. вищої освіти / Н. В. Шандова, Н. В. Мешкова-Кравченко, С. А. Латкіна ; Херсон. нац. техн. ун-т. — Херсон : Вишемирський В. С., 2021. — 335 с.

Інформаційні ресурси

1. Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського <http://www.library.kpi.ua>
2. Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського <http://www.ela.kpi.ua>

7. Навчальний контент

8. Методика опанування навчальної дисципліни(освітнього компонента)

Методи навчання і форми оцінювання

Викладання та опанування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання:

основні методи навчання: лекції проблемного характеру, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами;

загальні методи навчання: проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий, евристичний;

спеціальні методи навчання: кейс метод, робота в малих групах, методи вирішення творчих завдань, презентації, дискусія.

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПР 1, ПР 2, ПР 3, ПР 15	Лекції проблемного характеру, практичні заняття, консультації, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. <i>Загальні методи навчання:</i> проблемного викладу, інтерактивний, проблемно-пошуковий,	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: відповіді на практичних заняттях, виконання навчальних завдань, доповіді, модульну контрольну роботу.

	евристичний. Спеціальні методи навчання: презентації, дискусія, аналітична доповідь	Підсумковий контроль – залік.
--	--	-------------------------------

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Назва розділів, тем	Розподіл годин				Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
	Л	П	С	Всього		
Підприємство як суб'єкт господарювання	4	4	2	6	<p>Л1. Поняття, ознаки та основні функції підприємства.</p> <p>Л2 Ринкове середовище функціонування підприємств</p> <p>Пр 1 Порівняльна характеристика організаційно-правових форм підприємницької діяльності;</p> <p>П2 Особливості ринкового середовища функціонування підприємств</p>	Дискусія Презентація Опитування
Капітал підприємства	2	2	1	5	<p>Л3 Сутність та види капіталу підприємства</p> <p>П2 Основні засоби та НМА</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Виробнича програма та виробнича потужність підприємства	2	2	1	5	<p>Л4 Виробнича програма, виробнича потужність, види та методи визначення</p> <p>П4 Визначення виробничої потужності</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Оборотні засоби підприємства	2	2	1	5	<p>Л5 Оборотні засоби підприємства</p> <p>Пр5 Визначення показників швидкості обертання, ефективності використання оборотних засобів підприємства</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Персонал підприємства та продуктивність праці	2	2	1	5	<p>Л6 Персонал підприємства та продуктивність праці</p> <p>Пр6 Визначення показників руху та ефективності використання трудових ресурсів підприємства, кількісні та якісні показники використання персоналу</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Організація оплати праці	2	2	1	5	<p>Л7 Оплати праці працівників підприємства</p> <p>Пр7 Форми і системи оплати праці, визначення розміру нарахувань та утримань з ФОП, оподаткування з/пл</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Витрати виробництва та собівартість продукції.	4	4	2	10	<p>Л8 Витрати виробництва та собівартість продукції</p>	Дискусія

Ціноутворення підприємства					<p>Л9 Ціноутворення підприємства</p> <p>Пр8 Склад, динаміка та структура витрат та ефективності їх здійснення, визначення точки беззбитковості</p> <p>Пр9 Методи ціноутворення</p>	Презентація Опитування Вирішення практичних завдань МКР 1
Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2	2	1	5	<p>Л10 Фінансово-економічні результати діяльності підприємства</p> <p>Пр10 Визначення доходу і прибутку підприємства, дослідження фінансових результатів діяльності підприємства та аналіз його фінансового стану і платоспроможності</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Якість та конкурентоспроможність продукції	4	4	1	5	<p>Л11 Поняття якості продукції та управління нею</p> <p>Л12 Конкурентоспроможність та методи її оцінки</p> <p>Пр11 Оцінка якості</p> <p>Пр12 Оцінка конкурентоспроможності продукції та підприємства</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Виробничий процес та організаційні типи виробництва	2	2	1	5	<p>Л13 Виробничий процес та організаційні типи виробництва</p> <p>Пр13 Елементи виробничої системи та її структура, тпи виробництва</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань МКР 2
Організація виробничого процесу у часі. Виробничий цикл	2	2	1	5	<p>Л14 Організація виробничого процесу у часі. Виробничий цикл</p> <p>Пр14 Елементи виробничої системи та її структура, виробничий цикл</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Організація допоміжного виробництва.	2	2	1	5	<p>Л15 Організація допоміжного виробництва</p> <p>Пр15 Складське господарство. Транспортне господарство. Ремонтні роботи та технічне забезпечення. Інструментальне господарство та енергетичне забезпечення</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Організація і нормування праці	2	2	1	5	<p>Л 16 Організація і нормування праці</p> <p>Пр16 Визначення затрат робочого часу та розрахунку технічно обґрунтованих норм праці.</p>	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань

Планування діяльності підприємства. Бізнес-план	4	4	2	10	Л17 Планування діяльності підприємства. Л18 Бізнес-план Пр17 Методичні підходи до складання планів Пр18 Зміст і складання основних розділів бізнес плану	Дискусія Презентація Опитування Вирішення практичних завдань
Організація інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств	4		1	5	Л19 Інвестиційна діяльність підприємств Л20 Інноваційна діяльність підприємств	Презентація Дискусія
МКР		2	4	6	Виконання МКР	Оцінювання тестування та ситуаційних завдань
РР			12	12	Представлення результатів дослідження студента.	Оцінювання виконання РР
Залік		2	6	8	Оголошення рейтингу, написання залікової контрольної роботи	
Всього	40	40	40	120		

Модульна контрольна робота

Метою модульної контрольної роботи є закріплення та перевірка теоретичних знань з дисципліни, набуття студентами практичних навичок щодо економіки поліграфічного виробництва. Модульна контрольна робота (МКР) виконується після вивчення всього курсу на передостанньому занятті перед заліком.

Розрахункова робота

Індивідуальним завданням з дисципліни є розрахункова робота, яка передбачає проведення економічних розрахунків для визначення собівартості та ціни друкованої продукції.

9. Самостійна робота студента

Для ефективного засвоєння матеріалу студенти виконують такі види самостійної роботи: самостійне вивчення лекційного матеріалу, що не винесений на аудиторні заняття; виконання практичних робіт; виконання розрахункової роботи, підготовка до виконання МКР, підготовка до заліку. Обсяг часу на самостійну роботу становить 40 год.

№ з/п	Назва питання, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	Підготовка до практичних занять	18
2	Підготовка до МКР	4
3	Виконання РР	12
4	Підготовка до заліку	6
	Усього годин	40

Політика та контроль

10. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування лекцій та практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання практичних робіт та тематичних завдань.

При використанні чужих робіт і завдань, як своїх (плагіат), роботи студенту не зараховуються. Студенту можуть бути нараховані заохочувальні бали (до 10 балів) за оригінальний підхід та використання нестандартних прийомів при виконанні практичних робіт, виконанні робіт підвищеної складності.

Практичні роботи мають бути не лише виконані, а й захищені, шляхом відповіді на поставлені викладачем запитання щодо етапів виконання робіт, теоретичного матеріалу тощо. Всі практичні роботи мають бути виконані та захищені до семестрового контролю.

Усі перескладання здійснюються відповідно до «Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

11. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання результатів навчання виконується згідно «Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/37>)

Модульна контрольна робота: виконується на передостанньому аудиторному занятті.

Розрахункова робота (РР): виконується протягом семестру. Здача виконаної РР – перед заліком.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: виконання та захист всіх практичних робіт, виконання РР.

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, які він отримує за:

- виконання практичних робіт (ПР);
- виконання РР;
- виконання МКР;
- складання заліку.

Оцінювання ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання, яка передбачає систематичну роботу студентів протягом семестру і складається з наступних заходів:

1. Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- роботу на практичних заняттях та поточний контроль;
- виконання розрахункової роботи;
- календарний контроль.

2. Критерії нарахування балів.

2.1. Робота на практичних заняттях (максимум 35 балів = 7*5 балів):

- повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 5 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 4 бали;
- неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 3 бали;
- відповідь не відповідає вимогам на «задовільно» – 0 балів.

2.2. Експрес-контроль (тестування) – 10 балів (2*5 балів)

2.3. Виконання розрахункової роботи – 25 балів.

- повне і правильне виконання завдання – 24-25 балів;
- повне виконання завдання, що може містити деякі неточності, які суттєво не впливають на кінцевий результат роботи – 21-23 бали;
- достатньо повне виконання завдання, що може містити неточності або незначну кількість помилок (обсяг правильно виконаного завдання не менше 75%) – 19-20 балів;
- неповне виконання завдання, що містить не менше 65% потрібної інформації (розрахунків) - 16-18 балів;
- неповне виконання завдання, наявність помилок, що вплинули на підсумкові показники, а обсяг наведених матеріалів та розрахунків не менше 60% від потрібної інформації - 15 балів.
- невиконана розрахункова робота або виконана в недостатньому обсязі (менше 60%) для отримання позитивної оцінки – 0 балів.

2.4. Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Виконання контрольних робіт (максимум 30 балів = 2*15 балів):

Кожна контрольна робота складається з 10 тестових питань та двох задач. Правильна відповідь на тестове питання оцінюється в 0,5 балів, неправильна – 0 балів. Кожна з задач оцінюється у 5 балів.

- «відмінно» – повне, безпомилкове вирішення завдання – 5 балів;
- «дуже добре» – повна відповідь з незначними неточностями – 4,5 бали;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) - 4 бали;
- «задовільно» – неповна відповідь, що містить не менше 65% потрібної інформації – 3,5 бали;
- «достатньо» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та деякі помилки – 3 бали;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам на «задовільно» – 0 балів.

2.5. Залікова контрольна робота оцінюється у 100 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з тестових завдань та двох задач (40+30+30 = 100 балів).

Семестровим контролем є залік. Умовою допуску до заліку є рейтингова оцінка (RD) за семестр не менше 40 балів та зарахована розрахункова робота.

Студенти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($RD \geq 0,6 R$), мають можливості:

- отримати залікову оцінку (залік) так званим «автоматом» відповідно до набраного рейтингу;
- виконувати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки;
- у разі отримання оцінки більшої, ніж «автоматом» з рейтингу, студент отримує оцінку за результатами залікової контрольної роботи;
- у разі отримання оцінки меншої, ніж «автоматом» з рейтингу ($<0,6R$), студент отримує оцінку «автоматом» з рейтингу

Студенти, які набрали протягом семестру рейтинг з навчальної дисципліни менше $0,4R$, виконують контрольну роботу з метою підвищення рейтингу.

Якщо рейтинг студента у межах $0,4 R < RD < 0,6 R$, він зобов'язаний виконувати залікову контрольну роботу.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

12. 9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти регулюється «Положенням про визнання в КПІ ім. І. Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті» (<https://osvita.kpi.ua/node/179>), згідно з яким визнання результатів навчання проводиться, як правило, до початку семестру. Освітній компонент може бути зарахований частково або повністю за результатами подання документів (сертифікатів) про проходження професійних курсів/тренінгів, онлайн освіти тощо за тематикою освітнього компонента.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доценткою кафедри менеджменту підприємств, к.е.н., доц. Григоровою З.В.

Ухвалено кафедрою менеджменту підприємств (протокол № 18 від 12.06.2024р.)

Погоджено Методичною комісією ФММ (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)

Методичною комісією НН ВПІ (протокол №5 від 24 червня 2024 р.)